

Pomhaj Bóh!

Czytło 16.
21. gaprł.

Łétnik 11.
1901.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy ńobotu w Śmolerjez kniżiczišceżétni w Budyšinje a ńu tam došćacź ja šćhwórtlětnu pšchedpłatn 40 np.

Miserikordias Domini.

Jan. 10, 12—15.

Ja ńym tón dobry paštyr. Tón dobry paštyr wo-
štaji ńwoje žiwjenje ja wozny. Najaty pał, a kiž paštyr
njeje, a tež wozny jeho njeńbu, hdyž widži, ło wjelk dze,
dha wopušćeži wón wozny a čeknje, a wjelk spopada a
rozpróšdhi wozny. Najaty pał čeknje, pšchetoz wón je
najaty a ńjerodži wo wozny. Ja ńym tón dobry paštyr
a ńnaju ńwoje wozny a wone mje ńnaju, kaž mje wótz
ńnaje, a tež ja ńnaju wótza a woštaju ńwoje žiwjenje ja
wozny.

Se seženjom ńwjateho jutrowneho čaša šhonimy
wošebicze šjawnje, šćhto po prawom wot našćeho Kńjesa
Ješom Khrysta mamy. Seženje šaidženeje njedzele po-
kafso-
wašće nam jeho jako wjetča měra, kał wón tym ńwojim
měr do wutrobny dawa, tón šloty duchowny měr, kotryž
je wnjichdhi dylži wšćittón čłowšći rošom a wažnišdhi
dylži wšćittke šemšće kłbła. A w našćim dženšćišćim
seženju šćeji Ješus pšched nami jako tón dobry paštyr, kiž
tych ńwojich paše na šelenej lůzy a jich wodži ł čzeršćwej
wodže a čini, ło žiwjenje a wšćeho došć maju.

Ješus tón dobry paštyr! O, kał ńo w tutych
šćtyrjoch šłowach žyła wulka pytaza a wothladaza
lubošć žjewi! Jako tón dobry paštyr je tón ńym Bóži
njeńješću krańošć wopušćežil a na našću kłudu šemju
dele pšćišćol, ło by šabludžene a šhubjene wozny pytał.
S ńjewurjekliwej lubošćiwosću je kłodžil ja wbohimi

čłowješćimi dušćemi, kotrež ńebi ńame pomhać nje-
móžachu; a kaž paštyr runje tym najšćlabšćim ńwojeho
šćadla najwjetšću lubošć pšćiwobroczi, tał je tež jeho
pytaza lubošć pšćedewšćittim tym najhubjeńšćim a naj-
bóle šazpienym jeho luda płaczila. S žlonikami a
hřešćnikami njechašće ničto žaneho towašćtwa mječ —
Ješus je ł nim kłodžil a mješ nini šydał, ło by jich
wušćiwobodžil ł jich putow a hubjeńšćtwa. A jako helšte
wjelki ł dobrym ńwoje rubjeńšćtwa pušćežić nočnychu, ńo
wjele bóle ł žylým hűewom na teho njeńješćeho pašćyrja
walichu, dha njeje wón čěkał, kaž najaty, kiž paštyr njeje
a kotrehož wozny njeńbu, ale je ł nimi wojował a ńo
bėdžil na ńwoje šamšćne derjehicze ani kłšća njeńedžbujo.
Wiz se šćotom a šćěborom, ale je ńwojej drohej krowu, se
ńwojim ńwjatym žiwjenjom je wón wjelkej wozny ł pa-
šorow a kłamny wutorčnył.

A kał ńwěrnje paše tón dobry paštyr nětko, hdyž
šćedzi ł prawizy ńwojeho Wótza, ńwoje šćadło! Wón
ńnaje wšćittke ńwoje wozny, žanu wón nješćabudže, žanu
ł woczow njepušćeži. Wón wě, kotre ńu šćłabe a kłipre,
šćachocziwe a bojašće; wón ńnaje tež te šćylne, te, kotrež
ńu lóhko horde, te lěnje, kłróble, kłore a šćrudne. Wón
ńnaje jich šćaroseže a šćyški, wón ńnaje najpotajnišće hibanja
našćeje wutrobny lěpje hać my ńami. A wón šćara ńo
tež ja kłódu wozklu wošebje. Šććtož dušća runje po-
trjeba, to ma wón tež ja nj: kłóšćanje, hdyž je ńo ša-
błudžila; poniženje, hdyž čze ńo hordžić; manna, hdyž čze
we měje wošćlabnyč; kłróblóšć, hdyž pšćešćežćanja a šćpyto-

wanja pſchińdu, a żywjenje, hdyž ſmjereč pſchithadža. Tón dobry paſtyr ſnaje tych ſwojich, do ſwojich rukow je ich ſapiſaſ, wón wě, ſchto trjebaju. —

A tola, ſchto pomha hiſchje wjetſcha luboſeč a ſwērnoſeč teho dobrego paſtyrja, hdyž ſo telko wowzow wot njeſcho paſeč dacž njeſcha? Schto pomha, hdyž wſchitzy wěmny, ſo wón najhlubſhe žedženja a lačnoſeč wutrobny ſmērue, hdyž tola dolgo wſchitzy pola njeſcho njewoſtanie-my? Wſches ſwjatu hiſchjezenizy ſuny drje wſchitzy do jeho ſtadla pſchijerči, ale o, tač wjele je ſo wot tuteho ſtadla dželito! Wſchitzy eži, koſkiž jeho hlōs njeſchjcha a ſa nim njeńdu, njeſchjcheja wjaży t jeho ſtadlu. Wſchetož Jeſuſ praji: „Moje wowzy ſchjcha mój hlōs, a ja je ſnaju, a wone du ſa mnu.“

Luba duſcha, džeſch ty ſa nim? Daſch ſo wot njeſcho paſeč a wodžieč? Jeli ſo niz, jeli ſo by ſo wot njeſcho ſablubžika, dha wrōč ſo hnydom ſaſo t jeho ſtadlu wſchako cže dženſa jaſo tač pſcheczelniwje wola. Maſch tola wěče to wutrobne žadanje, ſo by junu t jeho prawizy ſtaſa; wopowit: jeno jeho wowzy budža t jeho prawizy ſtač.

Samjeń.

Pucžowanie po Bożim piſmje

abo

laſe myſle nadendžeč, Bože ſłowo čitajo.

Podawa ſwěrný čitat „Pomhaj Bóh-a“.

1. Inſhi Wóſſaſowe.

(Potražowanie.)

21. ſta w.

Iſaakowy narod. Wustorčenje Iſmaelowe. Abrahamowy klub i Abimelechom a předaſſe ſaſtojniſtvo.

I. Schtucžka 1—7. Eſhn ſlubjenja, podjaty po duchu, t. r. po mozy Božeſho ſłowa a wěry, narodži ſo ſa čaſ, wo kotrymž bēſche Rnjeſ rēčal; wón doſtanie mjeno Iſaak, a Abraham wobreſa jeho na woſmny džeń.

Bóh njeje jačto čłowjek, ſo by ſhač, ani jačto čłowſki byn, ſo by ſo čeho ſač, ſo by rēčal a nječinił, ſo by polubił a nje-dopjelnił: duž pytaſche wón Saruſ doma, tač bē rēčal, dawſchi jeje wotemjetemu żywotej mōz, ſo by podjał a porodžił, a činiſche jej, tač bēſche niz jenož tehdy, ale hižo woſpjat předy Abrahamej rēčal.

Kaž ſo ſba, je ſo Abraham hnydom po podawitju, nam na přjedawſchim ſlawje wupowjedanym, i Gerara na krōtkonarańſchu ſtronu do Werſaby naſtajił, a ſa nim pſchicžejechu tež jeho ſtadla, předy na paſtwiſchječach njeſ Radeſom a Surcom thodžaje. Werſaba pač leži pſchi ſchēroſim rēčniſchječu rēſi es Seba, kotraž ma jenož w ſymje wodu, 12 kameliſch hodyń t potdnuj wot Hebrona pſchi drōſy do Egiptowſkeje; hiſchje dženſa wuſhladaſch tam kamjenje wot ſtareho jaſybljenja a dwē hlubokej ſtudni i kraſnej čerſtweje wodu pod mjenom Bir es Seba. Tu je kōnz puſčizny i nahimni ſlaſami a pēſlojthymi runinami, kotraž ſo dale t poſdaju ſchēri; mite hōrki, mjeſ nimi ſchēroſe dolinſte runiny je ſelenymi polami, bōrſy teč woliſowzy a wſchē druſhe wužitne plody ſwēdeča pucžowarjei, je Sinaja pſchithadžazemu, ſo je do kraja pſchijſchoč, hdyž čječe mloſo a mēb.

A Sarah pſches wěru podjawiſchi porodži Abrahamej ſyna w jeho ſtarobie, hdyž bēſche 25 lēt dolgo dyrbač čaſač na tute džečjo ſlubjenja, a wona porodži runje w tym čaſu, w kotrymž Bóh jemu bē rēčal, potajſim lēto po tannymaj ſjewjenjomaj je 17. a 18. ſtaw.

Wóſſaſ je na tutym mēſtnje bohaty na ſłowach, ſo by nam woſhebe wuſhwalowal wulke a bohate ſwjateho patriarchowe wjehele; Abraham njeje jenož wuſchowane mēſtino a hnadneho kraſa nadeſchoč po telko hōrkej ſrudobie, ale Sarah je podjała a porodži jemu namrēža po ſlubjenju. Schtož bēſche dotal jeniečſka nadžiſa a do čjehož bē wērič, to je ſo nětko je ſtutkom ſtaſo; ſlubjenje, tač rječ, je ſo čłowjek ſčiniło a narodžiło.

Iſaakowy narodženjom doſtanie nič ſlubjeneho ſymjenja nowy ſuſ. Woža hnada a wſchewomōz ſjemi tu pſchi ſpocžatku ničje ſlubjenja, ſchtož wona bjeſ tōnza kraſniſcho a nadobniſcho pſchi kōnzu jamōže a čže. Iſaakowe ſpodžiwne plodjenje i nje-plōdbneho a wotemrjeteho żywota je inamſo a ſarufowanje ſbōžnikoweho naroda i ſnježny.

A Abraham narjekny ſwojemu ſynei, kotryž ſo jemu tač po duchu abo po ſlubjenju narodži. Iſaak, tač bēſche jemu Bóh poručil; wón narjekny tač tutemu ſynei, kotrehož bēſche jemu Sarah porodžiła, hač runjež bēſche jeho přjedawiſchi wot Hagary narodženy ſyn doſtojniſche mjeno — „Bóh ſchjchi“ doſtač.

A tola bēchu ſo i Iſmaelom jenož čłowſke požadanja wuſchjſchale; ale Iſaak, po čłowſkej hlubokej pomjenowanju, je je ſwojim mjenom „ſmēja ſo“ prawdžity woſnam naroda wot njeſcho wuſhadžazeſho, kotryž bē je ſwojei wěru a je ſwojim ſaſonjom, je ſwojimi waſchjemami a je ſwojim wotſalenjom wot wſchego ſwēta huſto doičž ludžom a narodam na ſmēdži; a tola mējeſche i njeſcho wſchemu ludej ſbože wuſhadžerč: pſchetož ſbōžnoič pſchińdže wot židow.

A Abraham wobreſa ſwojeſho ſyna woſmny džeń, tač bēſche jemu Bóh pſchijač.

Iſaak je přeni, kotryž bu na woſmny džeń wobreſany; i nim je ſo ſapocžalo, ſo ſo hōlzy wobreſowachu; jemu i napschecža ſteji Abryſtuſ, i kotrymž je wobreſanje ſwoju mōz ſhubilo.

Sto lēt bē Abraham ſtary, hdyž ſo jemu jeho ſyn Iſaak narodži, to bēſche 1. 2108 po ſtwor. ſwēta.

A Sarah, předy i njewěru ſo Woženju ſlubjenju wuſhmjawiſchi, džeſche nětko, hdyž bēſche ſo Bože ſlubjenje wopravdže ſtaſo: Bóh je mi nětko, ſo by mi moje tehdomniſche ſmēdži ſarunač, ſmēcha načinił; pſchetož ſchtož to budže ſchjſchecž, budže ſo mi, tačej „ſtarej macjerzy“ ſmjecž.

A je ſahorjenymi ſłowami poſtračizny deſche: Wō, deriet ſmēja ſo ludžo, dha ſmēju ſo tež; wjehele ſo, ſo je mi Bóh činił, ſchtož ſaſa daloſo pſches čłowſki rojum: Schto by ſmēč, by-li wſcho po wſchēm rjedže ſo ſtaſo, t Abrahamej rječ, ſo Sarah, jeho mandželſta, džečzi čjeſchi, a je jemu ſyna porodžiła w jeho ſtarobie? Nětko pač maja hebi ludžo wo tym powjedadž a maja tač nimo wole Bože wuſjadne ſtutki ſhwaleč.

II. Schtucžka 8—21. Pſchi hoječiznje, kotryž Abraham na dnju Iſaakoweſho woſtajenja wuhotuje, ſpōſnaje Sarah, ſo Iſmael Bože ſtutki wuſhmēhuje a žada hebi, ſo by Abraham jeho je ſwojei macjerju wuhnač. Abraham tač čini, doſelž jemu Bóh ſaſa, ſo by po tutym žadanju činił. Hdyž Iſmael w puſčiznje nimale ſawutli, pſchiſtupi Bóh t njemu a pſchewodža jeho tež dale, ſo w puſčiznje, hdyž macž i nim woſtanie, wotroſečje a ſo čjełnje roſwima.

A Iſaak roječeſche a bu po waſchjny tehdomniſchego čaſa w druſhim abo tječjim lēče woſtajeny; a Abraham ſhotowa wulku hoječiznu tōn džeń, kotryž bē Iſaak woſtajeny.

A Sarah widžeſche pſchi tutej ſkladnoiči, ſo Hagary, egiptowſkeje džowzyny ſyn, kotrehož bē Abrahamej porodžiła a kotryž bē nětko hižo 16 abo 17 lēt ſtary, bēſche hubleč.

Hdyž bēchu wſchitzy pſchi tutym domjazym ſwjedženju wjehele, dha domoli hebi tōn wſchelate wuſhmēchowaze, hublečſke rēče; runje dženſa roſpali ſo jamiſo pſchecžiwu ſwojemu maſtemu bratrej, kotrehož ani wón, ani jeho macž hižo dolgo wjaży njemōžeſchaj wuečerpječ, doſelž bēſche ſo nětko zyle wujſniko, ſo Abraham nima wjaży myſle na to, ſo by jeho jačto přenjeſho narodženého ſa namrēža ſwojich klubow poſtajič.

Iſaak mējeſche ſwoje mjeno wot ſwjatych ſmēchom; Iſmael bēſche tež tajti, kotryž ſo ſmējeſche, ale njeſwjaty hubleč, kotryž džiw hnadneho ſlubjenja njeſroſumi, kotryž ſwojeſho bratra i njeſwjatym hublenjom ſrjudowaſche a pſchecžehaſche.

(Potražowanie.)

Po čicho piatfownym předowanju 1901.

Seſtajal G. Hataſ.

I wohenjowoh' kēſka džeſche

A Wóſſaſej Bóh w ſaitarſtu,

Kotryž wſchaj ſo njeſpaleſche,

Sunu tam we widženju.

Wuſuj črije i wtoje' nohow

Olaj, tu ſwjata ſemja je:

Na tym mēſtnje tutych ſłowow,

Eſebi Wóſſaſ waſeſche.

Městna tsi na Božej semi
Kšesćizijanam wažne hu;
Na to přenje wotkšewjeni
Kad' we duchu šladuju.
Džej: „Budž šwětko!“ Bóh Knješ praji
Na ranju najpřenšchob' dnja,
S wotkal semju pšewostaji
A wobydlenju cžlowjeitwa.

Zako wón tu hamu młodu
Zeleny šhat swobleta,
A nad njej sa plódnu wodu
Poštaji te rěčnšchježa.

Tehdy, hdyž tu běchu cžahy
Njewinošče cžisteje,
Po kotrejž pšehes' saž' a šahy
Hajimj tu žedženje.

S druho městna trachna cžemnošez
S nowa wukhadžala je,
Strach tak wulki, jo tež symnošez
Pšehes dušchu nam pšeheschnje.

To je městno hrěšchob' pada
Tež nam pšicharodženoh',
Njebu byla Boža huada,
By naž wone šfahlo.

Zako Sodom a Gomora
Adama a Žebojim
Bychm je šchwablom a šmołu
Wěčnje byli paleni.

Tež našch cžah na semi krótki
Žanu wažnošez njebu mē,
Hdyž šo Božej' huady přjótki
Nichtó njebu nadžez' šmē.

Nasche žiwjenje na semi
By byl dónt najšubjeišchi
Mjes wšchitimi štworjenjemi
Tež we hēlškej wěčnošez.

Tecze městno wažne, šwjate
Ze na horje Golgatha,
Kotrež njemóže byč' wšate
Kšesćizijanam i pomjarka.

Městno, hdyž sa hrěchi nasche
Žesuf džěšče do šmjercze
A šo wopuščeženy šdalsche
Byč', bje wščeje pomozy.

Zako jehu tež pšehd šudom
Nichtó njebu šakital,
Hdyž bje šo bjes tórnym ludom
Šalschmch šwědkow šahudžal.

Esamo nichtó wot tch' šamych,
Kotrychž bē wón wuštrwjat,
Kaž jich mamj wopušanych,
Njeje jeho šastup'wal.

So tež šdalenj jom' běchu,
Kž wot morwmch šbudžil bē,
Tež joh' pšbli, kž hiež chychu
Njedawno i nim do šmjercze.

Esamo Pětr, kotryž cžahat
Šawój mječž běšče sa njeho,
Wot njeho šo běšče šdawal,
Njebē šastupowal joh'.

Žadym šarěčnik tež daty
Njebu Knješej Žesufej,
Hdyž we prawdže mašo šnaty
Tež Pilatuš běšče šej.

Lubowani, hdyž my junu
Kaž wón wumrjecž šmējemy,
Dha šo my sa tamnu štronu
Trojčtomacž i nim móžemy.

So je Žesuf saž nam dobył
Wěčne šwětko w njeběbach,
Hdyž je sa naž w šmjercži pobyl,
Wot naž wšal šam šmjertny štrach.

Duž njech naž pšichi kromje rowa
Pšehesčeljo tu wopuščeža,

Šwěšda nadžije tam nowa
Budže našcha wjedželja.
A Žesufej, kž potasuje
Naž na městno krahnišče,
Kž tež šam naž šastupuje
Pšehd Wótzom, hdyž i tónzej dže.
Kotrež šam je sa naž šrawil
Junu tam na Golgatha,
Šerbsti list tu šawošajil
Šlaczah sa njeběcha.

Rusa wulka — pomoz bliska!

P o w j e d a n c z k o .

(Potracžowanje.)

Šnajemy, jo bē Gandrij pětije a pilnje wutnył, jo bē wšchón cžah derje naložował, a tola cžujesche wšchelake štyti w šwojei wutrobje, špominajž na nowe džělo, kotremuž jědžesche nětko napšechžo. Wón šnajesche žule rěče runje tak derje jako šwoju macjetnu, wón liežesche, jo by lědma lěpšeho liežbowarja nadešhol, wón bē nashonity we wšchem, šchtož pšehupstwo šebi žadašče, a wotnajeržej knjes, kotryž to bjes dwěla rošumjesche, běšče jemu prajił, jo šo jemu nihdy a nihdže njemóže nimo kulicž, jo budže wšchudže a štajnje šwojeho muža štajicž, kaž dotho budže pilny a fedžblimy — a tola běšče jemu nělat štrachlo, hdyž špominasche na šwój pšichod. Žemu šo štyšasche, hdyž špominasche, jo trach tola telko njebudže dokonjecž, telkož šo wot njeho budže žadacz. Wón njebē wupšojty na to, šchtož běšče nawuknył, a bē pšehšwědeženy, jo ma hščeže mnoho nawuknyčž. Štónčnje šmērowa a špoloji šo rošpominajž: „Njech pšichidže, kaž jenož chže; cžinju, šchtož a telkož móžu.“

Nětko dopomni šo tež na pjenječny mēcht pšehes wotnajeržej tujeska jemu pšichitnyjny. Wotwjasawšchi jón a pohladnywšchi do njeho, wuhlada džehacz módnych papjerow po 100 hr. Wšone běchu do wošebiteje běšče papjern šapoložene, a na nju bē wotnajeržej knjes šam napišat: „Sa přenju nadobu.“ Gandrij bu pšehes tajtu dobročžiwnošez wulžy hnuty; i nowa šlubi šebi, jo chže šo štajnje a pšehžo na njestónčnu pšehesčelnimošez šwojeho dobročžerja dopomničž.

Sa někotre dny běšče do šwojeje noweje domišny dojč. Běšče to wulke a šlawne městno. Tu woprašča šo sa Rybalez domom, hdyž mějesche nětko šluzicž. Ludžo potašachu jemu krahny hród w najšchěšchaj a najrjenšchaj mēšchanskej wulžy. Wješe wšcheho šomdženja dóndže Gandrij tam. Domjedžichu jeho i Rybalez knjesej, kotryž nascheho Gandrija lubošnje witašče. Dōwjedžiwšchi Gandrija i přenjemu knihwjednikaj, knjesej škozorej, a pšehostajiwšchi jeho temu, pšchidželi jemu hnydom wšchelake džěla.

Gandrij mějesche tsi listy pšcheložicž, jedyn do jendželškej, druhi do franžowškej a třecži do italškej rěče.

Wón špšna, jo ma tu pruhowanje wotpožožicž; došelž njeběchu jemu tajše džěla žuhy, běšče jemu lóžo. Knjes škozor pšchipotasa jemu pišanjše blido; hnydom poda šo Gandrij do džěla a do hodžiny bē wšcho hotowe.

Hdyž Gandrij tele tsi listy knjesej škozorej pšchepoda, pohlada tón pšehesčelnimoš na Gandrija a donješe je hnydom knjesej Rybalej. Pšehesčitalwšchi je wupraji knjes Rybal šwoje pšchipošnacze. Gandrij mějesche nětko hščeže wšchelake druge džěla dokonjecž. Přjedy pał, hacž bē šo džěla nashilil a Rybalez pišanjša jštw šawrjeka, běšče šebi Gandrij pšchihitnošez a pšchipošnacze wšchěch pšehostajenych dobył. Šso wē, to jeho njemalo njewjěšeli, to běšče sa njeho pohonjenje, jo by na pošupjemym pučžu dale potracžował.

8 Wabjenje na škojce.

Wšdla Gandrija pišachu hščeže někotsi młodži ludžo w Gandrijowej jštwi, mjes nimi jedyn i mjenom Mncž. Gandrij běšče šprawny, tak doněri šo šoždemu. Dotal šnajesche halle mašu liežbu cžlowjekow, a wšchitžy, kotrychž šnajesche, běchu špravni a dušchni ludžo. Tak njeběšče jemu pšcheměrna šhynčowma pšehesčelnimošez nadpadna, jo bē i šhynčej runje tak pšehesčelnimoš.

Chžemy hladacz, hacž bē to i dobrym ša Gandrija.

Nimale lětko bē šo minylo, jo Gandrij w Rybalez pišalni pišasche. Šo běšče Rybalez knjes i nim špokojom, a jo běšče šebi lubošez a pšchihitnošez přenjeho šastojnika, knjesa škozora, dobył, to běšče Gandrijowe najwjetšče myto ša džělo a wšchu

